

16 Οκτωβρίου 2013

Εν ερημίαις, όρεσι και σπηλαίοις

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιον Όρος](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η σπηλιά του Αγίου Ακακίου στα Καυσοκαλύβια με το κρεβάτι του από κορμούς ελιάς και την ξύλινη βακτηρία του (αρχές 18ου αιώνα). Φωτ. Φ.Χ.

Αποσπάσματα από συναξάρια και βίους μοναχών με αναφορές στους ασκητές και τους άορατους ερημίτες του Άθωνα οι οποίοι έζησαν σε πρόχειρα καταλύματα

Ο άγιος Μάξιμος ο Καυσοκαλύβης

Την Κυριακήν των Αγίων Πατέρων, οπού είναι μετά την θείαν Ανάληψιν, φαίνεται εις [τον Άγιο Μάξιμο] η Θεοτόκος έχουσα εν αγκάλαις τον Κύριον και του λέγει: Ακολούθει μοι πιστότατε Μάξιμε, και ανέβα επάνω εις τον Άθωνα διά να λάβης την χάριν του Αγίου Πνεύματος, καθώς επιθυμείς. [...]

Από τότε δε και εις το εξής εκατέβη εις το Καρμήλιον εις τον Προφήτην Ηλίαν, και εκεί ευρών ένα μοναστήν γέροντα, του εφανέρωσε εκείνα οπού είδε και ήκουσεν εις την κορυφήν του όρους. Ο δε γέρων ακούσας ταύτα, ενόμισεν ότι επλανήθη ο θείος Μάξιμος και ότι όλα εκείνα τα είδε κατά φαντασίαν δαιμονικήν. Έτσι, ωνόμασε πλανημένον τον φωστήρα και οδηγόν των πλανημένων. Από τότε δε τον έλεγαν όλοι πλέον πλανημένον, και αποστρεφόμενοιαυτόν, τον εδίωκον διά να μην πλησιάση εις κανέναν. [...]

Διά τούτο δεν εκατοίκησεν εις ένα τόπον καθώς οι άλλοι· αλλά ως πλανημένος εμετατοπίζετο εκ τόπου εις τόπον και όπου επήγαιεν, έφτιαχνε από χόρτα καλύβαν μικράν, όσον να χωρή μόνον το πολύαθλον σώμά του, και μετ' ολίγον την έκαιε, και επήγαιεν εις άλλον μέρος και έφτιαχνεν άλλην.

Τόση δε υπέρ άνθρωπον ήταν η ακτημοσύνη του, ώστε δεν απέκτησε ποτέ ούτε δικέλλαν, ούτε σκαλιστήρι, ούτε τορβάν, ούτε σκαμνί, ούτε τράπεζαν, τσουκάλι ή αλεύρι, ή λάδι, ή κρασί, ή ψωμί, ούτε κανένα άλλο από τα αναγκαία εις την ζωήν του ανθρώπου, αλλά ως άυλος σχεδόν, περνούσε την ζωήν του εις ερήμους και αβάτους τόπους. Μόνον μικρά καλύβαν έφτιανε, καθώς είπαμεν, και μετ' ολίγον την έκαιε και έφευγεν εκείθεν. Διά τούτο και ελέγετο πλανημένος ομού και καυσοκαλύβης, διότι δεν εγνώριζαν οι άλλοι την θείαν χάριν οπού τον εσκεπάζε και την ελπίδα οπού τον εδρόσιζε και την παντοτινή προσευχήν οπού τον εγλύκαιεν.

Από το βιβλίο του Αγίου Νικοδήμου Αγιορείτη «Βίος και πολιτεία του Οσίου Μαξίμου του Καυσοκαλύβη», έκδοση Ιεράς Καλύβης Αγίου Ακακίου, Καυσοκαλύβια, Άγιον Όρος 2001

Ο Ιερομόναχος Άνθιμος, ο διά Χριστόν Σαλός

Ο Πατήρ Άνθιμος πατρίδα είχε την Σόφια της Βουλγαρίας, όπου και εφημέρευε σαν έγγαμος Ιερεύς σε ενορία. Μετά τον θάνατο της πρεσβυτέρας του, γύρω στα 1841, ήρθε στο Περιβόλι της Παναγίας και φυτεύτηκε σαν καλός βολβός, [...] και άνθισε και ευωδίασε.

Η πρώτη του μετάνοια ήτανη Ι. Μονή της Σίμωνος Πέτρας, όπου εκάρη Μοναχός.

Μετά όμως που άρχισε να κάνη τον διά Χριστόν σαλό, να κρύβη τον εσωτερικό του πλούτο,είχε κάνει μετάνοια και όλον τον Άθωνα, γιατί συνέχεια γύριζε στην έρημο και έμενε άλλοτε σε σπηλιές και άλλοτε σε κουφάλες δέντρων.

[Κοιμήθηκε το 1867]

Ο Γερο-Εφραίμ «ο τάλας»

Απέναντι από το κελλί του Γερο-Υπατίου (τα Βλάχικα Κελλιά), πάνω από τα Κατουνάκια, φαίνεται μια σπηλιά, η οποία, όπως διηγούνται οι Γεροντάδες, επί Τουρκοκρατίας ήταν σπηλιά ληστών. Αυτή λοιπόν την σπηλιά ο Γερο-Εφραίμ την μετέτρεψε σε θείο Σπήλαιο της Βηθλεέμ, διότι την αγίασε με την αγία του ζωή.

[Καταγόταν από τη Θεσσαλία, κοιμήθηκε το 1962]

Ο Γερο-Τρύφων

Κάποτε είχα χάσει τον δρόμο στην Καψάλα και από ένα κλειστό μονοπάτι βγήκα μπροστά στην Καλύβα του Γερο-Τρύφωνα, η οποία ήταν μια παράγκα με παλιούς τενεκέδες ολόγυρα καρφωμένους, και επάνω στη στέγη πάλι το ίδιο παλιολαμαρίνες και τενεκέδες με κανά - δυο πλάκες για να μην τους σηκώση ο αέρας. Βλέπω λοιπόν ξαφνικά τον Γέροντα σε μια άκρη να κάθεται σ' ένα κούτσουρο και να λέη την ευχή. Το πρόσωπό του ήταν φωτεινό και χαρούμενο. Είχε τα μάτια του κλειστά και ακίνητος προσευχόταν.

[Ρουμάνος μοναχός, κοιμήθηκε το 1978]

Από το βιβλίο του Γέροντος Παΐσιου Αγιορείτη «Αγιορείται πατέρες και αγιορείτικα», έκδοση Ιερού Ησυχαστηρίου «Ευαγγελιστής Ιωάννης ο Θεολόγος», Σουρωτή Θεσσαλονίκης.

Διηγήσεις για τους άορατους ερημίτες του Άθω

«Μια φορά που πήγαμε πάνω στο βουνό με τον μακαριστό παπα-Ανδρέα ευρήκαμε δύο καλύβες, με ξυλαράκια, με μία εικόνα και ένα καντηλάκι και μία γωνούλα αλλά δεν βρήκαμε κανένα. Ψάξαμε από δω, από κει, αλλά δεν τον βρήκαμε. Ενώ ήταν εκεί ο άνθρωπος, γιατί και το καντηλάκι και ένα φαναράκι με λαδάκι ήταν αναμμένο και ένα βιβλίο που διάβαζε εκεί πέρα, αλλά δεν τον βρήκαμε. Άλλη φορά ξαναπήγαμε και βρήκαμε άλλη καλυβούλα εκεί πάνω. Εκεί που τελειώνουν τα απότομα βράχια και αρχίζουν τα δένδρα, βρήκαμε το καλυβάκι και ένα ντορβαδάκι με λίγο παξιμάδι κρεμασμένο. Εκεί όλα τα πραγματάκια του αλλά αυτόν δεν τον βρήκαμε εκεί. Πού εξαφανίστηκε; Και δεν μας άκουσε όταν πήγαμε. Εξαφανίστηκε. Ψάξαμε εδώ, ψάξαμε εκεί, δεν τον βρήκαμε και μπορεί να ήταν εκεί μπροστά μας και να μην τον βλέπαμε. Το καλυβάκι όμως το βρήκαμε.

Και άλλη φορά πήγαμε και βρήκαμε άλλο καλυβάκι σε άλλη μεριά, αλλά δεν βρήκαμε κανένα. Αυτοί τίθενται σε αορασία να πούμε· τώρα πώς; Είναι θεϊκά μυστήρια».

«Πριν από 15-20 χρόνια δύο μοναχοί με δύο λαϊκούς πήγαν με τη βάρκα στη ρουμανική σκήτη του Προδρόμου. Είδαν κάποιο μοναχό μέσα στα πουρνάρια να κάθεται σε τρία ξύλα πάνω ενώ το ζωστικό του ήταν κουρελιασμένο, όπως οι κορδέλες που δένουν τις ντομάτες. Πλησιάζοντας κοντά του τον έχασαν από τα μάτια τους».

«Δύο άλλοι Ξενοφωντινοί πατέρες κατέβαιναν από τον χείμαρρο στο Μοναστήρι. Το δάσος ήταν πυκνό και δυσκολοδιάβατο. Είδαν σε κάποιο σημείο λείψανα παλαιού υπαίθριου ασκηταριού. Έναν τόπο ίσιο στην πλαγιά, περίπου 2x2 μέτρα, και ένα πέτρινο αφιδωτό προσκυνητάρι που ούτε τοίχους ούτε σκεπή είχε. Ίσως εκεί να ξεχειμώνιαζε κάποιος ασκητής. Εκεί κοντά δεν υπήρχε ούτε κελλί ούτε μονοπάτι. Και άλλες φορές προσπάθησαν να πάνε πάλι αλλά δεν εύρισκαν το μέρος».

Στυλίτης για 17 χρόνια

«Στη Σκήτη του Αγίου Βασιλείου παλαιότερα έζησε ένας ενάρετος ασκητής σαν στυλίτης για 17 χρόνια. Έκτισε πάνω στον βράχο ένα στύλο και ζούσε εκεί πάνω αίθριος, ακάλυπτος όλα τα χρόνια. Μόνον όταν έβρεχε πολύ και χιόνιζε κατέφευγε σε μια σπηλίτσα που ήταν στην βάση του στύλου».

Από το βιβλίο «Από την ασκητική ησυχαστική αγιορείτικη παράδοση», έκδοση Ιερού Ησυχαστηρίου «Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος», Μεταμόρφωση Χαλκιδικής

Αυθόρμητη αρχιτεκτονική στο Άγιον Όρος αφιέρωμα Εφημερίδας Μακεδονία Κυριακή 13 Οκτωβρίου

Επιμέλεια αφιερώματος, εισαγωγή, συνέντευξη: Στέλιος Κούκος
skoukos@makthes.gr

Συνέντευξη Φ. Χατζηαντωνίου

Οι φωτογραφίες του **Παύλου Μυλωνά** προέρχονται από τα Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής του Μουσείου Μπενάκη

Κείμενα: Φαίδων Χατζηαντωνίου, Μοναχός Παΐσιος Αγιορείτης, Μαρτυρίες Αγιορειτών, Παύλος Μυλωνάς

Πηγή: [Αφιέρωμα: «Αυθόρμητη Αρχιτεκτονική στο Άγιον Όρος», Εφημερίδα «Μακεδονία», Κυριακή 13 Οκτωβρίου 2013, σελ. 41-48](#)